

Crna Gora
Ministarstvo ljudskih i
manjinskih prava

Adresa: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 130,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 234 193
fax: +382 20 234 198
www.minmanj.gov.me

**IZVJEŠTAJ
MINISTARSTVA LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
S IZVJEŠTAJEM
JU CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE
ZA 2022. GODINU**

Podgorica, mart 2023. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD	5
NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA RADA MINISTARSTVA LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA	5
REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA VLADE ZA 2022. GODINU	6
ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA MINISTARSTVA	8
REALIZOVANE AKTIVNOSTI	9
UNAPREĐENJE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA	9
UNAPREĐENJE I ZAŠTITA PRAVA MANJINSKIH NARODA I DRUGIH MANJINSKIH NACIONALNIH ZAJEDNICA	12
UNAPREĐENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI I POLITIKA JEDNAKIH ŠANSI	12
UNAPREĐENJE I ZAŠTITA PRAVA ROMA/ROMKINJA I EGIPĆANA/EGIPĆANKI	15
SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE	20
DIREKTORAT ZA INTERKULTURALIZAM	20
KABINET MINISTRA	21
MEĐURESORSKA SARADNJA	23
MEĐUNARODNA SARADNJA	24
MEĐUNARODNA SARADNJA (IZVJEŠTAVANJE) PO DRUGIM ORGANIZACIONIM JEDNICAMA	26
REALIZACIJA BUDŽETA ZA 2022. GODINU	27
FINANSIRANJE PROJEKATA/PROGRAMA NEVLADINIH ORGANIZACIJA	29
IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA JU CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE (CEKUM) U 2022. GODINI	30
REZIME	32

1. UVOD

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, broj broj 49/22, 052/22, 056/22 i 082/22) utvrđena je nova organizacija rada državne uprave, kojom je između ostalog, osnovano Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, kao i preuzeti službenici, dokumentacija i oprema iz ranijeg Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava.

Izvještaj o radu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2022. godinu pripremljen je u skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22), kao i drugim obavezujućim aktima i javnim politikama.

Izvještaj sadrži prikaz realizacije Programa i zaključaka Vlade Crne Gore iz 2022. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo: unapređenje i zaštita ljudskih prava i sloboda; unapređenje i zaštita prava manjinskih naroda i drugih manjinskih zajednica; interkulturalizma; rodne ravnopravnosti; unapređenje i zaštita prava Roma i Egipćana; evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, kao i kao i administrativnog jačanja Ministarstva, koje se pored angažovanja kadra ogleda i u pripremi i usvajanju procedura za adekvatno funkcionisanje resora, odnosno ispunjavanje funkcija i mandata Ministarstva.

Takođe, ovaj dokument sadrži i izvještaj JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne za 2022. godinu.

NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA RADA MINISTARSTVA LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

Djelokrug rada Ministarstva ljudskih i manjinskih prava utvrđen je članom 19 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave¹.

Shodno tome, Ministarstvo vrši poslove uprave koji se odnose na: zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti drugih ministarstava; zaštitu od diskriminacije; praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta; unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; unapređenje

¹ ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22)

međuetničke tolerancije u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno - istorijsko nasljeđe kao i vjerska ubjeđenja; rodnu ravnopravnost; unapređenje položaja Roma, Aškalija i Egipćana i njihovu integraciju u sve tokove društvenog života; međusobnu saradnju i komunikaciju u cilju promocije interkulturalnog dijaloga i jačanja suživota; pripremu predloga propisa koji se odnose na zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu od diskriminacije; zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Strukturu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, broj 01-040/22-148/11 od 15.07.2022. godine, čini devet organizacionih jedinica, od čega: tri direktorata, tri odjeljenja, kabinet i dvije službe.

Unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva su:

2. Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;
3. Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica;
4. Direktorat za interkulturalizam;
5. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti;
6. Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana;
7. Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova;
8. Kabinet ministra;
9. Služba za opšte poslove;
10. Služba za finansijske poslove.

U 2022. godini donijet je Kadrovski plan za pomenutu godinu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, za vršenje poslova iz djelokruga Ministarstva, pored ministra i državnog sekretara, utvrđena su službenička mjesta za 46 izvršioca/izvršiteljki.

Na dan 31. 12. 2022. godine pomenute poslove obavljao je ministar i 26 službenika i namještenika.

REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA VLADE ZA 2022. GODINU

Ministarstvo, ljudskih i manjinskih prava je u skladu sa Programom rada Vlade za 2022. godinu imalo sedam (7) obaveza, od kojih šest u tematskom (koje su realizovane) i jedna u normativnom dijelu (koja nije realizovana), tako da je od planiranih sedam (7) obaveza, šest (6) obaveza ispunjeno, što čini 85.7% realizacije i to:

Tematski dio:

1. TD5 - Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana za realizaciju Strategije o unapređenju kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023 za 2021. godinu kao i Akcioni plan za 2022 godinu za realizaciju Strategije o unapređenju kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023;
2. TD6 - Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025 za 2021. godinu i Akcionog plana za period 2022-2023;
3. TD8 - Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti sa Akcionim planom za 2021. godinu;
4. TD9 - Završni izvještaj o implementaciji Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021;
5. TD11 - Donijeta Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027 sa Akcionim planom za period 2022-2023;
6. TD12 - Šesti periodični izvještaj o primjeni Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima i Četvrtog periodičnog izvještaja o primjeni Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

Normativni dio:

7. ND5 - Predlog Zakona o zabrani diskriminacije - Aktivnost nije realizovana zbog sajber napada na Vladinu infrastrukturu jer nije bilo moguće realizovati Javnu raspravu o nacrtu Zakona.

ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA MINISTARSTVA

Djelokrug rada Ministarstva ljudskih i manjinskih prava utvrđen je članom 19 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave².

Shodno tome, Ministarstvo vrši poslove uprave koji se odnose na: zaštitu ljudskih prava i sloboda, ako ta zaštita nije u nadležnosti drugih ministarstava; zaštitu od diskriminacije; praćenje ostvarivanja i zaštitu prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u dijelu nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta; unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; unapređenje međuetničke tolerancije u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje i održavanje nesmetanih kontakata pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica sa građanima i udruženjima van Crne Gore sa kojima imaju zajedničko nacionalno i etničko porijeklo, kulturno - istorijsko nasljeđe kao i vjerska ubjeđenja; rodnu ravnopravnost; unapređenje položaja Roma, Aškalija i Egipćana i njihovu integraciju u sve tokove društvenog života; međusobnu saradnju i komunikaciju u cilju promocije interkulturalnog dijaloga i jačanja suživota; pripremu predloga propisa koji se odnose na zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu od diskriminacije; zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica; kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

U realizaciji ciljeva postavljenih Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo se rukovodi sledećim zakonodavnim okvirom:

1. *Zakon o zabrani diskriminacije;*
2. *Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom;*
3. *Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola;*
4. *Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda;*
5. *Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola;*
6. *Zakon o manjinskim pravima i slobodama;*
7. *Zakon o rodnoj ravnopravnosti*

i strateškim dokumentima, sa pratećim akcionim planovima:

1. *Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027;*
2. *Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023;*
3. *Strategija manjinske politike 2019-2023;*
4. *Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025;*
5. *Strategija socijalne inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025.*

² ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22)

REALIZOVANE AKTIVNOSTI

UNAPREĐENJE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

Pitanjima unapređenja i zaštite ljudskih prava i sloboda bavi se Direktorat za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, čiji je izvještaj za 2022. godinu prikazan u nastavku.

A. Normativni dio

- ***Izrada novog Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije (radni naziv)***

Radna grupa za izradu Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije (radni naziv) na osnovu preporuka eksperata finansiranih od strane EU i podršku konsultanta Savjeta Evrope, pripremila je Nacrt zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije. Nacrt zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije je dat na javnu raspravu koja je završena 02. decembra 2022. godine. Izvještaj sa javne rasprave je objavljen 16. decembra 2022. godine. Takođe, izrađena je tabela usklađenosti sa EU legislativom. U narednom periodu Nacrt Zakona će biti upućen nadležnim resorima radi davanja mišljenja, kao i Evropskoj komisiji.

- ***Izrada Zakona o pravnom prepoznavanju roda po osnovu samoodređenja***

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava formiralo je Radnu grupu za izradu Nacrta zakona. Radna grupa je u decembru 2022. godine izradila prvi Nacrt predmetnog zakona, koji će građanima i građankama omogućiti promjenu oznake pola i matičnog broja u ličnim dokumentima bez obaveze da se završe medicinski postupci promjene pola, kao i medicinske intervencije, čime se štiti jedan od osnovnih principa ljudskih prava, odnosno pravo na samoodređenje. Rok za donošenje ovog Zakona je IV kvartal 2023. godine.

B. Tematski dio

- ***Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba 2019-2023, za 2021. godinu, sa Akcionim planom za 2022. godinu.***

Vlada je u julu 2022. donijela Akcioni plan za 2022. za implementaciju Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019 – 2023, kao i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2021. godinu, koji sadrže detaljan pregled i status realizacije planiranih aktivnosti. Akcionim planom za 2022. godinu bliže je utvrđen način i dinamika sprovođenja Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023 u 2022. godini, dok Izvještaj za 2021. godinu sadrži narativni i tabelarni prikaz realizacije svih mjera i aktivnosti planiranih Akcionim planom za 2021. godinu, u skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

Nakon realizacije akcionih planova za 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu, u toku je i izrada završnog Akcionog plana za 2023. godinu, nakon čije realizacije će se raditi na izraditi novog strateškog dokumenta za period 2024-2028.

- ***Istraživanje stavova opšte populacije u Crnoj Gori o stepenu diskriminacije marginalizovanih društvenih grupa***

Istraživanje stavova opšte populacije o stepenu diskriminacije u Crnoj Gori je kontinuirana aktivnost koja se sprovodi svake druge godine u saradnji sa nevladinim sektorom. Tokom 2022. godine sprovedeno je šesto sveobuhvatno istraživanje ove vrste o diskriminaciji. Zajednički su ga finansirali Evropska unija i Savjet Evrope, u partnerstvu sa Kancelarijom ombudsmana i Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava Crne Gore, a sproveo ga je Centar za demokratiju i ljudska prava – CEDEM. Istraživanje ima za cilj da pomogne institucijama, organizacijama civilnog društva, medijima i javnosti da identifikuju ključne izazove u smanjenju socijalne isključenosti i borbi protiv diskriminacije i srodnih pojava, kao što su govor mržnje i zločin iz mržnje, uključujući i na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Studija takođe pokriva specifična pitanja koja su se nedavno pojavila, uključujući i ona tokom pandemije COVID-19.

Od 2010. do 2022. godine, procijenjeno je da je značajno smanjen procenat stanovnika Crne Gore koji su se osjećali diskriminisanim: za 11,2% zbog diskriminacije na osnovu nacionalnosti, za 8,7% na osnovu vjerske pripadnosti i za 7,2% po osnovu političkih uvjerenja. Jedina oblast u kojoj je zabilježen porast percipirane diskriminacije u odnosu na 2010. godinu je diskriminacija na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

Rezultati najnovijeg istraživanja sprovedenog krajem 2022. pokazuju da je prosječan stepen diskriminacije za sve ranjive grupe najveći u oblasti zapošljavanja, te da je stepen diskriminacije najizraženiji kod RE populacije, prema percepciji građana. U poređenju sa 2010. mjerimo povišeni stepen diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije, stepen diskriminacije prema ženama je smanjen, a nisu evidentirane značajne promjene kada su u pitanju osobe sa invaliditetom (OSI) i RE.

- ***Implementacija Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola***

Implementacija Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola je u toku i do sada je sklopljeno preko 20 životnih partnerstava u Crnoj Gori. Ovo predstavlja veliki iskorak u pravom smjeru za crnogorsko društvo, njegovu demokratsku zrelost i proces integracije.

- ***Održana jubilara deseta Povorka ponosa u Crnoj Gori***

Deseta Povorka ponosa organizovana je u Podgorici. Događaj je prošao bez posebnih mjera obezbjeđenja, što je pokazatelj napretka društva u smislu tolerancije i poštovanja različitosti.

- ***Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti unapređenja kvaliteta života LGBTI osoba u 2022. godini***

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je 5.10.2022. godine objavilo Javni konkurs za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti unapređenja kvaliteta života LGBTI osoba pod nazivom "Zajedno do jednakosti". Odlukom o raspodjeli sredstava od 20.decembra 2022. godine po osnovu predmetnog Javnog konkursa odobreno je finansiranje 14 projekata NVO u ukupnom iznosu od 250.000,00 eura, što je za oko 75.000,00 EUR više nego 2021. godine. Ugovori sa nevladinim organizacijama su potpisani 23.decembra, i tada je otpočela realizacija istih.

- ***Praćenje impementacije mjera iz akcionih planova za Pregovaračka poglavlja 19 i 23***

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava kontinuirano prati i implementira mjere iz akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19-Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23-Pravosuđe i temeljna prava. Ministarstvo je u predviđenim rokovima dostavljalo informacije i ažuriralo podatke u odnosu na veliki broj aktivnosti za koje je prepoznato kao ključni nosilac.

- ***Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR)***

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova tokom 2022. godine radilo na pripremi Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru četvrtog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija za period 2018-2022, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 20.januara 2023. godine. Prezentacija Izvještaja predviđena je na zasijedanju u maju 2023. godine u Ženevi.

Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027

Vlada Crne Gore je u julu 2022. godine donijela Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027.

U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-243/139 od 22. decembra 2022. godine o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštita lica sa invaliditetom i promociju jednakosti u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 22 nevladine organizacije. Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju projekata u ovoj oblasti je **459,998.41 €**.

UNAPREĐENJE I ZAŠTITA PRAVA MANJINSKIH NARODA I DRUGIH MANJINSKIH NACIONALNIH ZAJEDNICA

Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovu realizaciju tokom 2022 godine organizovao je:

- Radnu posjetu nacionalnim savjetima manjinskih naroda;
- Sprovođenje Akcionog plana Strategije manjinske politike 2019-2023 za 2022 godinu;
- Izrađen je i usvojen Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023 za 2021 godinu – mart 2022;
- Vlada Crne Gore je 16.11.2022 godine, usvojila Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2021 godinu;
- Šesti periodični Izvještaj o primjeni Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima Vlada je usvojila 08.08.2022 godine;
- Četvrti Izvještaj Crne Gore o ostvarivanju Okvirne Konvencije za zaštitu nacionalnih manjina 08.09.2022 godine;
- Uspješno sprovođenje javnog konkursa Lice i naličje etničke distance za finansiranje projekata/programa nvo u oblasti zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2022 godini;

UNAPREĐENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI I POLITIKA JEDNAKIH ŠANSI

Pitanjima **unapređenja rodne ravnopravnosti i sprovođenjem politike jednakih šansi** bavi se Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti, čiji je izvještaj o planiranim (14 obaveza) i realizovanim obavezama za 2022. godinu prikazan u nastavku.

A. Tematski dio

Vlada Crne Gore, na 67. sjednici od 20.04.2022. godine, usvojila je *Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. sa Akcionim planom za 2021. godinu koji sadrži detaljan pregled i status realizacije planiranih aktivnosti.*

Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti u saradnji sa Misijom OSCE u decembru 2021.godine pripremi je Analizu orodnjenosti 26 javnih politika i kreiralo **Instrument za procjenu stepena orodnjenosti strateških dokumenata** koji treba da bude alatka pri davanju mišljenja na strateška dokumenta prije dostavljanja Vladi na donošenje. Dokument sadrži jasno definisane kriterijume za evaluaciju nivoa orodnjenosti. Isti dokument je u februaru 2022. dostavljen Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore na dalju proceduru. U međuvremenu na osnovu ovog instrumenta su napravljene dopune:

1. **Metodologije razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata,**
2. **Programa obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenica i službenika za strateško planiranje koji je uključio rodnu dimenziju**

3. Obrazaca za davanje misljenja na strateski dokumenta, za davanje misljenja na strateška dokumenta, godišinje i završni izvještaje.

U februaru 2022. Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti je uputilo Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu Skupštine Crne Gore inicijativu za izmjenu člana 39a Zakona o izboru odbornika i poslanika da bude najmanje 40% kandidata manje zastupljenog pola na izbornim listama i da u svaka 3 kandidata na izornoj listi, bude najmanje 1 lice manje zastupljenog pola.

Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti u partnerstvu sa Kancelarijom UNDP-a u Crnoj Gori, uz finansijsku podršku Evropske unije, realizovalo je i tokom 2022. godine projekat IPA 2018 „Rodno odgovorno komuniciranje“, koji je trajao do kraja iste.

U okviru istog projekta, od 8. februara do kraja aprila 2022. godine, sprovedena je prethodno kreirana inovativna medijska kampanja kroz distribuciju serijala tematskog podcast-a „G-spot: Prevaziđi se“ o rodnoj ravnopravnosti, emitovanih na RTCG2 i društvenim mrežama. Gosti podcasta su bili poznate ličnosti i istaknuti stručnjaci/kinje, koji su diskutuju o različitim temama iz perspektive rodne ravnopravnosti. Što se tiče vidljivosti samog podcasta i propratne kampanje prema podacima je dosegnuto 40,000 domaćinstava putem prenosa na RTCG i Extra TV, bilo je 8,918 organskih pregleda preko YouTube-a, 43,800 impresija putem Facebook-a. Putem Instagrama kampanje su postigle doseg od 194,119, a prosječan broj impresija na Twitter-u je 7,000 impresija.

U periodnu od januara do septembra 2022. godine, finalizovane su analize pravne regulative iz oblasti medija i medijskog izvještavanja iz rodne perspektive koja je obuhvatila deset različitih medija sa najvećim brojem pregleda/čitanosti/dosega, urađena po metodologiji GMMP (Gender Media Monitoring project). Sprovedeno istraživanje o kulturnim sadržajima i narativima u javnom diskursu iz rodne perspektive je, takođe, finalizovana.

Podržan je razvoj umjetničkih skulptura kao dio inovativne i interaktivne kampanje s ciljem promocije ženskog liderstva i doprinosa razvoju Crne Gore, koje su postavljene tokom maja 2022. godine, na dvije mikro lokacije u Podgorici, digitalizovane i povezane s Rodnom mapom. Implementacija Inovativne kampanje za podizanje svijesti kako bi se kreirala sredina u kojoj će biti omogućeno ostvarenje rodne jednakosti. Kampanja se sastojala iz kreiranja šest digitalizovanih čeličnih skulptura, koje posredstvom QR kodova prenose video priče o ženama koje su doprinijele razvoju crnogorskog društva. Skulpture su smještene na dvije mikro-lokacije u Podgorici (Skaline i Argentinski trg), kuda se kreće veliki broj pješaka, te se tako obezbjeđuje opsežni doseg poruka. Takođe, kampanja je uključivala i produkciju video priča o nasljeđu žena, a priče su prenošene na RTCG-u u udarnom terminu prije centralne informativne emisije.

U okviru gore navedenog projekta IPA 2018 „Komuniciranje rodne ravnopravnosti“ tokom 2021. godine i 2022. godine, kroz šest edukativnih događaja i treninga, ukupno

72 učesnika (57 žena i 15 muškaraca) je steklo nova znanja iz oblasti rodne ravnopravnosti u komunikacijama. Učesnici/e uključuju predstavnike/e javnih institucija, medija, akademske zajednice, eksperte iz oblasti komunikacija i odnosa s javnošću.

U periodu septembar 2021- novembar 2022. sprovedena je eksterna evaluacija Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025, sa Akcionim planom 2021-2022. koja je imala za cilj da procijeni koliko je ona, realizacijom planiranih aktivnosti u periodu septembar 2021- novembar 2022. popravila stanje u temama koje su navedene kao prioritetne kroz tri operativna cilja: unaprjeđenje primjene postojećeg normativnog okvira na sprovođenju politika rodne ravnopravnosti i zaštitu od diskriminacije po osnovu roda i pola; unaprjeđenje oblasti obrazovanja, kulture i medija kako bi se smanjio nivo stereotipa i predrasuda prema ženama i osobama drugačijih polnih i rodni identiteta kao i povećanje nivoa učešća žena i osoba drugačijih polnih i rodni identiteta

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava sa Misijom OSCE u Crnoj Gori sprovelo je kampanju „16 dana aktivizma borbe protiv nasilja nad ženama“ kroz emitovanje TV spota koji je imao za cilj preventivno djelovanje društva u borbi protiv rodnozasnovanog nasilja. U septembru 2022. godine, Odjeljenje je sprovelo proces prikupljanja informacija od relevantnih institucija u cilju sačinjavanja odgovora na dodatna pitanja u vezi sa III CEDAW izvještajem Crne Gore koja su dostavljena krajem jula 2022. Odgovori su upućeni CEDAW Komitetu u krajem januara 2023.

Ministarstvo - Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti je 25. novembra 2022. godine uputilo Ministarstvu javne uprave, kao predlagaču Nacrta zakona o Vladi Crne Gore da se u članu 18 uvede kvota tako da prilikom utvrđivanja predloga za sastav Vlade mandatar je dužan da u cilju ostvarivanja principa rodne ravnopravnosti predloži najmanje 40% članova manje zastupljenog pola, kao i to da je mandatar dužan da predloži jednog potpredsjednika iz reda manje zastupljenog pola.

U decembru 2022. u parterstvu sa Upravom za statistiku – Monstat urađena publikacija “Žene i muškarci u Crnoj Gori”.

Odluka o finansiranju 22 projekta nevladinih organizacija u oblasti rodne ravnopravnosti u ukupnom iznosu od 250.000,00 donešena je 21. decembra nakon sprovedenog postupka raspodjele na osnovu Javnog konkursa „Primjena zakona ruši rodne stereotipe” objavljenog 5. oktobra 2022. godine, na portalu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava: www.gov.me/mmp i internet portalu e –uprave.

Napomena:

Usvajanje Zakona o budžetu za 2022. godinu u trećem kvartalu godine uticalo je na dinamiku realizacije planiranih aktivnosti iz Akcionog Plana Nacionalne strategije rodne ravnopravnosti za 2022 godine; niža planirana budžetska sredstva od realnih; cyber napada na sajt Vlade Crne Gore (avgust 2022) je onemogućio elektronsku komunikaciju za većinu ministarstava i to je uslovilo da je jedan dio aktivnosti Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti ostao nerealizovan.

Načelnica Odjeljenja je učestvovala uživo ili online na brojnim skupovima i događajima organizovanih od strane nevladinih organizacija i regionalnih i međunarodnih organizacija, na sastancima i konferencijama koje su organizovali institucionalni mehanizmi regiona Zapadnog Balkana i Turske, na sastancima organizovani od strane Evropskog instituta za rodnu ravnopravnost u Viljnusu. Važan sastanak na kome je učestvovala načelnica Odjeljenja bio je održan 26-27. oktobar 2022. u Madridu kada je usvojena Deklaracija o jačanju uloge žene u društvu u organizaciji Unije za Mediteran.

UNAPREĐENJE I ZAŠTITA PRAVA ROMA/ROMKINJA I EGIPĆANA/EGIPĆANKI

Pitanjima **unapređenja i zaštite prava Roma/kinja i Egipćana/ki** bavi se Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma/kinja i Egipćana/ki, čiji je izvještaj za 2022. godinu prikazan u nastavku.

B. Tematski dio

Usvojen je Akcioni plan za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, za period 2022-2023. sa Izvještajem o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2021. godinu /3. avgust 2022.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, je pripremlilo Predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, za period 2022-2023. sa Izvještajem o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2021. godinu i uputilo isti Vladi na usvajanje. S tim u vezi, na 15. sjednici Vlade Crne Gore održanoj **03. avgusta 2022. godine usvojen je Predlog akcionog plana za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025, za period 2022-2023 sa Izveštajem o sprovođenju Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana 2021-2025. za 2021. godinu.**

Pokrenut Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz Romologije

Sa ciljem razvijanja i očuvanja svijesti o sopstvenom porijeklu, identitetu, jeziku, književnosti i kulturi romske i egipćanske zajednice Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo prosvjete i Institut za strane jezike Podgorica u saradnji sa Savjetom za regionalnu saradnju (RCC) pokrenuli su akreditovani Program obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz Romologije.

Program je namijenjen pojedincima/kama ili institucijama koje rade sa romskom populacijom na projektima i programima za Rome/kinje i ima za cilj da upozna polaznike sa identitetom, kulturom, jezikom i književnošću Roma/kinja.

Program se sastoji od četiri modula i zamišljen je kao veza jezika sa drugim disciplinama poput prava, ekonomije, ekologije, poljoprivrede, i dr.

U okviru prvog modula 2022. godine obučeno je trinaest polaznika/ca.

U Podgorici održan sastanak o unapređenju budžetiranja odgovornog prema Romima i Egipćanima na lokalnom nivou

U organizaciji Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Programске kancelarije Savjeta Evrope – programa ROMACTED, uz podršku Kancelarije za Integraciju Roma Savjeta za regionalnu saradnju (RCC) u Podgorici je održan sastanak o unapređenju budžetiranja odgovornog prema Romima i Egipćanima na lokalnom nivou.

Budžetiranje odgovorno prema Romima je pristup budžetiranju koji uključuje potrebe i prioritete romskih zajednica u procese donošenja odluka o raspodjeli budžeta, prema smjernicama za budžetiranje odgovorno prema Romima. Smjernice su proizašle iz rada Međuvladine radne grupe za budžetiranje odgovornog za Rome uz podršku Savjeta za regionalnu saradnju - akcionog tima za integraciju Roma, uz učešće ministarstava finansija i nacionalnih kontakt tačaka za Rome i službeno su usvojene na Samitu lidera zapadnog Balkana u Sofiji u novembru 2020.

„Jedan od osnovnih ciljeva Vlade Crne Gore i resornog ministarstva je puna integracija svih manjinskih naroda i manjinskih nacionalnih zajednica u društveni život. Pomoćićemo lokalnim vlastima da integrišu mjere za romsku i egipćansku zajednicu u redovne politike i budžete, povećavajući učešće njihovih predstavnika i predstavnica u dizajniranju, sprovođenju i praćenju politika i projekata koji se bave njihovom integracijom“, naglasio je ministar ljudskih i manjinskih prava.

Koncept odgovornog budžetiranja i njegov značaj su prezentovali i Ministarstvo finansija, kao i Državna revizorska institucija. Sastanku su prisustvovali i predstavnici/e sekretarijata zaduženih za izrade odluka o budžetu i sprovođenje lokalnih akcionih planova za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana iz partnerskog grada/opština uključenih u implementaciju ROMACTED programa: Podgorice, Bara, Berana, Bijelog Polja, Herceg Novog, Nikšića, Tivta i Ulcinja. Sa njima je u nastavku razgovarano o preduslovima i potrebnoj podršci za implementaciju budžetiranja odgovornog prema Romima i Egipćanima.

Obilježen Dan sjećanja na Holokaust nad Romima i Sintima tokom Drugog svjetskog rata /28.07. - 03.08. 2022.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava podržalo je učešće osmoro učesnika i učesnica iz Crne Gore koji su odali počast ubijenim Romima i Sintima tokom Drugog svjetskog rata, obelježavajući na taj način Holokaust koji je učinjen tokom Drugog svjetskog rata nad Romima i Sintima. Romski pokret iz cijele Evrope inicirao je proglašenje Dana sjećanja na Holokaust nad Romima i Sintima koji je izvršen u Drugom svjetskom ratu. Od 2015. godine, odlukom Evropskog parlamenta, isti se obilježava 2. avgusta, a od zemalja članica Evropske unije zatraženo je da ovaj datum, u svojim zemljama, proglase Danom sjećanja na Holokaust nad Sintima i Romima.

Organizacija ternYpe od 2010. godine organizuje komemoracionu nedjelju svakog 2. avgusta, u Krakovu i Aušvicu-Birkenau. U petodnevnom programu “Dikh he na bister –

Vidi i ne zaboravi", koji je uključio i posjetu zloglasnom logoru, 2022. godine učestvovali su i mladi iz Crne Gore.

Njihovo učešće u programu obezbijedili su Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i NVO Phiren Amenca. Predstavnik Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i predstavnik NVO "Phiren Amenca položili su vijenac u znak sjećanja na romske žrtve Holokausta.

Crna Gora organizovala treći ministarski sastanak o integracija roma (poznanska deklaracija). /19.oktobar 2022.

Crna gora je organizovala treći ministarski sastanak o integracija Roma povodom sprovođenja i implementacije Poznanska deklaracija zemalja Zapadnog balkana u cilju unapređenja položaja Roma u navedenim zemljama.

Resorni ministri zemalja Zapadnog Balkana odgovorni za pitanje inkluzije Roma okupili su se u Podgorici, čvrsto podržavši dogovorene ciljeve u pravcu okončanja diskriminacije nad Romima i unapređenja ne samo prilika koje ta zajednica ima u dijelu obrazovanja, stanovanja, zapošljavanja i pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti, već i u pogledu inkluzije Roma u digitalne i zelene agende. Realizacija svih tih obaveza, shodno definicijama iz Deklaracije partnera sa Zapadnog Balkana o integraciji Roma u okviru procesa proširenja EU (Deklaracija iz Poznania), biće doprinos napretku zemalja na njihovom evropskom putu.

Ovo je bio treći godišnji ministarski sastanak na temu inkluzije Roma, čiji je fokus bio na razvoju situacije u protekloj godini i postizanju saglasnosti o novim ciljevima za godinu pred nama. Iako su vlade svih zemalja usvojile nacionalne strategije inkluzije Roma u nastojanju da se usklade s „Okvirom EU za jednakost, inkluziju i učešće za period 2020-2030“, istaknuto je da je pandemija COVID-19 odložila napredak, kao i da sadašnja kriza u snabdijevanju energijom i hranom nesrazmjerno pogađaju najranjivije slojeve stanovništva.

Domaćin ovog sastanka bilo je Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava Crne Gore, a događaj je održan uz podršku Evropske unije i Fondacije otvoreno društvo.

Unapređenje saradnje Crne Gore i Srbije u oblasti ljudskih i manjinskih prava /31.10.2022.

Ministar ljudskih i manjinskih prava i društveni dijalog u Vladi Republike Srbije Tomislav Žigmanov i ministar ljudskih i manjinskih prava u Vladi Crne Gore Fatmir Gjeka razgovarali su o unapređenju buduće saradnje dvaju ministarstava u ovoj oblasti.

Gjeka je tokom svoje posjete Republici Srbiji predstavio ovlašćenja i nadležnosti resora na čijem je čelu kroz aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti, antidiskriminacije, nacionalnih manjina i unapređenja položaja ranjivih društvenih kategorija.

Nakon trećeg Ministarskog sastanka održanog nedavno u Podgorici, razmatrane su mogućnosti za primjenu dobrih praksi u cilju ostvarivanja ciljeva Poznanjske deklaracije.

Ministar Gjeka je istakao važnost bolje primjene zakonodavnog okvira u oblasti ljudskih i manjinskih prava.

Imenovan je nacionalni Koordinator za Roma. 2 novembar 2022. godine.

Za Nacionalnog koordinatora za praćenje sprovođenja Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025, imenovan je mr Sokolj Beganaj, načelnik Odjeljenja za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava.

Povodom međunarodnog dana romskog jezika u Podgorici održan „Festival romske kulture“ /5.novembar 2022.

U okviru kampanje „Moj život“ Ministarstva ljudskih i manjinskih prava Vlade Crne Gore koju sprovodi Agencija za odnose sa javnošću P.R.A., a koju u okviru Sektorskog operativnog programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2027 finansira EU, povodom 05. novembra, međunarodnog dana romskog jezika, u KIC „Budo Tomović“ održan je Festival romske kulture.

Pokretanje Nacionalnog programa za transformaciju neformalne zaposlenosti Roma i Egipćana u Crnoj Gori /17.11.2022.

U cilju pune uključenosti Roma i Romkinja na formalno tržište rada Crne Gore na poslovima koji ispunjavaju međunarodne standarde dostojanstvenog rada, u skladu sa Ustavom garantovanim pravom na pravične i povoljne uslove rada, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava održalo je inicijalni sastanak za pokretanje Nacionalnog programa za transformaciju neformalne zaposlenosti Roma i Egipćana u Crnoj Gori.

Organizovana edukacija „Društvena jednakost pripadnika romske i egipćanske zajednice /18.11.2022.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je u saradnji sa Opštinom Berane realizovalo edukaciju „Društvena jednakost pripadnika romske i egipćanske zajednice – borba protiv anticiganizma za predstavnike sekretarijata i službi Opštine Berane, obrazovnih ustanova i lokalnih institucijasa teritorije ove Opštine.

Cilj ove edukacije je smanjenje etničke distance prema građanima romske i egipćanske populacije i borbe protiv anticiganizma, koja se realizuje u skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025.

Javni poziv za prijavu kandidata/kandidatkinja za pohađanje drugog modula obuke za program obrazovanja za sticanje ključnih vještina romologija, pod nazivom „Kultura Roma“/18.11.2022.

Institut za strane jezike Podgorica, koji je akreditovan od strane Savjeta za obrazovanje odraslih Crne Gore i licenciran od strane Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore, namijenjen je pojedincima ili institucijama koje rade sa romskom populacijom na projektima i programima koji su usmjereni na poboljšanje položaja građana romske populacije i ima za cilj da upozna polaznike sa identitetom, kulturom, jezikom i književnošću Roma. Trajanje kompletnog programa obrazovanja je 360 časova, dok je trajanje drugog modula "Kultura Roma" 60 časova teorijske i praktične nastave, uključujući i završni ispit. Kreditna vrijednost cjelokupnog programa obrazovanja je 18 kredita, dok je kreditna vrijednost ovog modula 3 kredita.

Drugi modul pod nazivom "Kultura Roma" u trajanju od 60 časova realizovan je online u periodu od 1. do 28. decembra 2022. godine.

Formirana radna grupa za izradu akreditovanog programa za borbu protiv anticiganizma /21.11.2022.

U cilju zaštite romske i egipćanske populacije u Crnoj Gori od rasizma, anticiganizma i svih oblika diskriminacije, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava pokrenulo je inicijalni sastanak sa ciljem izrade akreditovanog programa za borbu protiv anticiganizma za rad sa državnim službenicima i mladima.

Edukacijom do smanjenja etničke distance prema romskoj i egipćanskoj populaciji

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava – Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana je 23-24. novembra 2022. godine, realizovala edukaciju na temu „Društvena jednakost pripadnika romske i egipćanske zajednice - borba protiv anticiganizma“ za predstavnike državnih institucija, predstavnike osnovnog suda, predstavnike vrhovnog suda, predstavnike Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva unutrašnjih poslova, predstavnike Komunalne policije, Predstavnike Opština Nikšića, Tuzi i Ulcinja, predstavnike Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, predstavnike Predškolskih ustanova, Osnovnih i Srednjih škola i predstavnike Glavnog Grada Podgorice

Zločin iz mržnje i govor mržnje u borbi protiv anticiganizma.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava u saradnji sa Centrom za obuke u sudstvu i državnom tužilaštvu, organizovali su dvodnevnu obuku za sudije i državne tužioce na temu: „Zločin iz mržnje i govor mržnje u borbi protiv anticiganizma.“

Pored predavanja o borbi protiv diskriminacije Roma i Egipćana, borbe protiv rasizma i anticiganizma na ovoj obuci su istaknuti konkretni primjeri diskriminacije romske i egipćanske populacije i konkretni primjeri govora mržnje prema navedenoj populaciji.

Takođe tokom obuke sudijama i državnim tužiocima je predočena ukupna situacija Roma i Egipćana u Crnoj Gori i izazovima sa kojima se suočavaju poput: ekskluzije, stereotipima, diskriminacije, getoizacije, segregacije, stigmatizacije, marginalizacije,

govora mržnje i nasiljem koji su uglavnom specifični elementi rasizma, odnosno elementi anticiganizma, sa kojim se ova populacija suočava.

Tokom prezentacije je prikazana i kampanja, spot „ Svi protiv Anticiganizma“ koji je realizovala NVO Koračajte sa nama – Phiren amenca uz podršku Američke ambasade.

Održana dvodnevna obuka za saradnike u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana (6-7. decembar 2022.)

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava – Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana organizovalo je dvodnevnu obuku za saradnike u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana na temu: „Borba protiv trgovine ljudima i ugovorenih brakova“

Cilj ovih radionica jeste da Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava priprema Saradnike u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana za narednu godinu sa akcentom koji će biti usmjeren na ukidanju maloljetnih i ugovorenih brakova i uključivanje romske i egipćanske djece u vrtićima i druge nivoe obrazovanja.

SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE

1. Analiza kadrovskih kapaciteta Ministarstva

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, neophodno je sagledati postojeće kadrovske kapacite. Analiza kadrovskih kapaciteta, sadržaće prijedloge eventualno nove organizacije Ministarstva, potrebu za novim kadrovima, kao i mogućnostima unutrašnje preraspodjele poslova.

2. Procedure prijema službenika i namještenika – razvoj ljudskih resursa

Nakon usvajanja Analize kadrovskih kapaciteta Ministarstva, kontinuirano se sprovode postupci za oglašavanje slobodnih radnih mjesta i stručnog usavršavanja službenika i namještenika na nivou Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Kroz učešća na odgovarajućim seminarima i obukama vršeno je osposobljavanje zaposlenih s ciljem jačanja administrativnih kapaciteta.

Pristup informacijama

U skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama podnijeto je 23 zahtjeva na koje su dostavljeni odgovori.

DIREKTORAT ZA INTERKULTURALIZAM

U cilju borbe protiv svih oblika diskriminacije i osnazivanja integracionih procesa društva, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je svojom proaktivnom vizijom osnovalo Direktorat za interkulturalizam u julu 2022. godine. Direktorat razvija kulturnu dimenziju

temeljnih prava i pravnih procesa u nadležnosti Ministarstva. Direktorat progresivno unapređuje principe multikulturalne tolerancije, dijaloga, i poštovanja u modele suživota, solidarnosti i jedinstva u raznolikosti, što je suština interkulturalizma. Kao jedinstvena društvena inovacija, Direktorat je prva organizaciona jedinica takvog tipa sto demonstrira posvećenost Ministarstva proaktivnom unapređenju univerzalnih ljudskih prava i vrijednosti na kojima se zasniva interkulturalizam.

U Direktoratu za interkulturalizam vrše se poslovi koji se odnose na unapređenje, razvoj i promociju interkulturalnosti, interkulturalnog dijaloga i međusobnog poštovanja, boljeg razumijevanja i tolerancije, saradnje i komunikacije među svim narodima i nacionalnim zajednicama; podsticanje otvorene razmjene stavova između pojedinaca i grupa različite etničke, religijske, jezičke i nacionalne pripadnosti; promovisanje pozitivnih stavova prema različitosti i kulturnoj raznolikosti; podsticanje prevazilaženja postojećih uzajamnih predrasuda, stereotipa i etničke distance; razvijanje širokog spektra aktivnosti u cilju edukacije o interkulturalnosti; afirmacija načela ravnopravnosti.

Kao kulturni pandan pravnom domenu Ministarstva, Direktorat unapređuje i ubrzava procese unutarne, regionalne i evropske integracije crnogorskog društva, kao i opste internacionalizacije Crne Gore. Time doprinosi osnaživanju bezbjednosti, kooperacije i društvene kohezije za mirnije, stabilnije i održivo crnogorsko društvo i region. Kultivisanjem i promovisanjem kulturnog diverziteta i interkulturalnosti kao društvenog i kulturnog kapitala, javne politike, i obrazovnog programa kroz rad Direktorata za interkulturalizam, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava razvija progresivnu paradigmu društvenog razvoja i posvećenost budućnosti ljudskih prava u post-industrijskom društvu.

KABINET MINISTRA

1. Obavljanje protokolarnih i administrativno-tehničkih poslova potrebnih za ostvarivanje funkcije ministra

Kabinet ministra je sprovodio redovne administrativne i protokolarne aktivnosti.

Ministar Gjeka je imao bilateralne susrete, unutar i van zemlje, u okviru kojih se susreo i razgovarao sa visokim predstavnicima zemalja Evropske unije i zemalja regiona, predstavnicima Evropske unije, UN agencija i regionalnih organizacija, diplomatskog kora u Crnoj Gori. Tokom susreta sa visokim zvaničnicima/ama razgovarano je o izazovima u oblasti ljudskih prava, te konstatovan je značajan napredak Crne Gore u unaprijeđivanju politike ostvarivanja jednakih mogućnosti što je važna pretpostavka EU integracijama i ekonomskom razvoju Crne Gore.

Ministar je imao tri međunarodne posjete: Kraljevini Nizozemskoj, Republici Kosovo i Republici Srbiji.

- Ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka sastao se sa Zamjenicom premijera za manjinska pitanja i ljudska prava u Vladi Republike Kosovo, gospođom Emilijom Redžepi, u okviru radne posjete Republici Kosovo. Konstatovano je da poštovanje i zaštita ljudskih i manjinska prava je od suštinskog

značaja za dvije države koje žele pristupiti Evropskoj uniji. Ministar je poseban akcenat stavio na unapređenju prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, razmatrajući ključne mehanizme kontrole u realizovanju i njihovom ostvarivanju na svim nivoima državne administracije, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, informisanje i zastupljenost u organima vlasti. Takođe, u cilju intenziviranja saradnje u oblasti obrazovanja, jačanja iste između Crne Gore i Republike Kosovo u dijelu razmjene studenata, te daljeg unapređenja upisne politike studenata i studentkinja iz Crne Gore, ministar ljudskih i manjinskih Fatmir Gjeka sastao se sa rektorom "Univerziteta Hasan Prishitina" prof. dr. Naserom Sahitijem.

- Ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka sastao se sa Visokim komesarom OEBS-a za nacionalne manjine Kajratom Abdrahmanovim i tom prilikom istakao da zaštita ljudskih i manjinskih prava direktno je povezana sa očuvanjem mira i stabilnosti. Na okruglom stolu koji je Kancelarija Visokog komesara organizovala u Hagu, Kraljevina Nizozemska na temu razmjene iskustava o integracionim politikama u jugoistočnoj Evropi konstatovano je da Crna Gora posvećeno radi na zaštiti i unapređenju položaja manjinskih zajednica i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Ministar Gjeka je između ostalog ponovio da manjine u Crnoj Gori daju punu podršku integracionim procesima.
- Ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka sastao se sa Ministrom ljudskih i manjinskih prava i društveni dijalog u Vladi Republike Srbije Tomislavom Žigmanov gdje su razgovarali o unapređenju buduće saradnje dvaju ministarstava u ovoj oblasti. Ministar Gjeka je tokom svoje posjete Republici Srbiji predstavio ovlašćenja i nadležnosti resora na čijem je čelu kroz aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti, antidiskriminacije, nacionalnih manjina i unapređenja položaja ranjivih društvenih kategorija.

2. Obavljanje poslova pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije i aktivnosti vezanih za odnose sa javnošću

- Kabinet ministra je kontinuirano obavljao poslove pripreme i sprovođenja interne i eksterne komunikacije, kao i preduzimaju aktivnosti vezane za odnose sa javnošću.
- Na sajtu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava nakon odvajanja od Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, pored redovnih objava koje je Ministarstvo dužno da objavi shodno zakonu o slobodnom pristupu informacijama tokom 2022. godine objavljeno je preko 150 saopštenja, informacija, najava, javnih poziva, istraživanja, konkursa za nevladine organizacije.

3. Ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave

U Kabinetu ministra kontinuirano su se obavljali poslovi koji se odnose na ostvarivanje komunikacije prema Vladi Crne Gore i drugim organima državne uprave.

- Popunjen i dostavljen izvještaj o finansiranju projekata/programa nevladinih organizacija u 2022. godini Ministarstvu javne uprave sa tabelarnim prikazom svih javnih konkursa koje je Ministarstvo podržalo. Izvještaj obuhvata pet sprovedenih javnih konkursa sa nazivima prioriternih oblasti (Zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita lica sa invaliditetom i rodna ravnopravnost). Ukupno je za 2022. godinu finansirano 99 projekat/program sa ukupnim iznosom od 1,489,378 eura.

4. Organizacija sastanaka ministra

U Kabinetu ministra kontinuirano su se obavljali poslovi koji se odnose na organizaciju sastanaka ministra.

- U okviru saradnje sa nacionalnim savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica ministar ljudskih i manjinskih prava je održao je dva sastanaka sa nacionalnim savjetima manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.
- Ministar ljudskih i manjinskih prava Fatmir Gjeka tokom 2022 godine imao je radu posjetu opštini Gusinje gdje se sastao sa predsjednicom i sa rukovodstvom te Opštine. Tom prilikom razgovarano je o saradnji u oblasti jačanja poštovanja ljudskih i manjinskih prava. Konstatovano da je Gusinje primjer uspješnog suživota, te da je od velikog značaja za Crnu Goru, osjećaj koji dijaspora gaji prema svom zavičajnom kraju. Ministar je pohvalio Opštinu Gusinje koja je sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava potpisala Memorandume o saradnji u oblasti ostvarivanja politika jednakih mogućnosti i zaštite ranjivih društvenih kategorija.

MEĐURESORSKA SARADNJA

Međuresorska saradnja je obuhvatala više aktivnosti i odnosi na učešće službenika/ca Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u izradi godišnjih izvještaja za sledeća strateška dokumenta:

- Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027;
- Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023;
- Strategija manjinske politike 2019-2023;
- Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025;
- Strategija socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025.

- Sačinjavanje izvještaja za mjere iz Akcionih planova za Pregovaračko poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje i Pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava, kao i Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Predstavnicima/e Ministarstva ljudskih i manjinskih prava su učestvovali u izradi Evaluacije Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti, kroz učešće u radu fokus grupa, kao i u radu formiranih radnih grupa za izradu akcionih planova i novih strateških dokumenata iz nadležnosti zaštite ljudskih i manjinskih prava i borbe protiv nasilja nad ženama.

Službenici/ce Ministarstva ljudskih i manjinskih prava su uključeni/e u praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR) za oblasti: Nacionalni okvir za ljudska prava i nacionalni dijalog; Jednakost i nediskriminacija; 3. Obuke o ljudskim pravima; LGBTI; Žene; Romi i manjine.

Nadalje, predstavnici/ce Ministarstva ljudskih i manjinskih prava su uključeni/e u praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW Komiteta), Rezolucije SB UN 1325 “Žene, mir i bezbjednost”, Istanbulske konvencije, sprovođenju Konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD), sprovođenju Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Službenici/ce Odjeljenja za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova, učestvovali/e su na sastancima organizovanim od strane Evropske delegacije, Kancelarije nacionalnog IPA koordinatora i Direktorata za upravljačku strukturu, kao što slijedi:

Sastanci IPA sektorskog nadglednog odbora / jun-decembar 2022. godine;

Paneli za upravljanje rizicima/ Jun-decembar 2022. godine - Kako je definisano poglavljem Upravljanje rizicima Priručnika o procedurama za indirektno upravljanje IPA fondovima, službenik za upravljanje rizicima prezentuje relevantne anekse sa identifikovanim rizicima u IPA jedinicima.

Koordinacioni sastanci na nivou radne grupe za programiranje IPA-e III, sa svim relevantnim predstavnicima IPA structure i u kontinuiranoj saradnji sa predstavnicima Delegacije EU i Kancelarijom Nipaka, u cilju daljeg definisanja prioriteta programiranja i što kvalitetnije izrade akcionih dokumenata u okviru programa IPA 2024.

Odjeljenje za evropske integracije, programiranje i implementaciju EU fondova tokom 2022. godine bilo je predmet sljedećih revizija.

Sprovedena je revizija funkcionisanja Sistema upravljanja i kontrola za Višegodišnji akcijski program za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (SOPEES 2015-2017), od strane Revizorskog tijela Crne Gore takođe je obavljena kontrola na licu mjesta za provjeru sistema, od strane Kancelarije za podršku NAO/Direktorat za upravljačku strukturu

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, je u Julu 2022. godine dostavilo nacрте projektnih predloga za program IPA 2023, odnosno program IPA 2024 iz oblasti rodne ravnopravnosti, lica sa invaliditetom i Roma i Egipćana.

IPA Projekti

IPA 2018 “Komuniciranje rodne ravnopravnosti”, je projekat finansiran od strane Evropske unije, i isti je implementirao Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u partnerstvu sa Ministarstvom ljudskih i manjinskih prava. Projekat je imao za cilj da ojača javne i medijske komunikacije, postavi visoke standarde i integriše principe rodne ravnopravnosti u javne komunikacije, kao i da da smjernice kako bi Vladine komunikacije bile rodno odgovorne. Finansijska vrijednost ovog projekta je 225.000,00 €, od čega su 200.000,00€ EU fondovi a 25.000,00€ doprinos UNDP-a. Projekat je trajalo do kraja 2022.godine.

(SOPEES 2015-2017) Sektorski operativni program za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku

U okviru ove aktivnosti planirana su dva projekata:

- **Grant šema – „Podrška socijalnoj inkluziji - Roma/Romkinja i Egićana/Egipćanki“;**
- **Ugovor o uslugama – „Kampanje o ranim/prisilnim/ugovorenim brakovima, porodičnom nasilju i uličnom prosjačenju“.**

Projekat: Grant šema – „Podrška socijalnoj inkluziji – Roma/Romkinja i Egićana/Egipćanki“

Projekat se odnosio na unapređenje korišćenja prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki, kroz model uključivanja asistenata u socijalnoj inkluziji Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u oblastima: zdravstva, zapošljavanja, i socijalne zaštite. Oni će u okviru ovog projekta biti obučeni za asistete u socijalnoj inkluziji, i određeni broj njih će raditi projektno na godinu dana u zdravstvenim ustanovama, područnim kancelarijama Zavoda za zapošljavanje i ustanovama socijalne zaštite. Projekat će se sprovoditi u 11 crnogorskih opština: Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Cetinje, Herceg Novi, Pljevlja, Podgorica, Ulcinj i Tivat. Trajanje ovog projekata predviđeno je za najmanje 12, najviše 18 mjeseci.

Ukupan budžet ovog projekata iznosi 440.882,35 €, od čega su sredstva Evropske unije 375.750,00 a sredstva iz Budžeta Crne Gore 66.132,35 €.

Ugovor o uslugama – „Kampanje o ranim/prisilnim/ugovorenim brakova, porodičnog nasilja i prosjačenja, te upoznavanja romske i egipćanse zajednice, kao i šire javnosti u Crnoj Gori, o potrebi prevencije i spriječavanja ovih negativnih pojava. Ukupan budžet ovog projekta iznosi 265.000,00€, od čega su sredstva Evropske unije 225.250,00€ a sredstva iz Budžeta Crna Gora 39.750,00€

MEĐUNARODNA SARADNJA (IZVJEŠTAVANJE) PO DRUGIM ORGANIZACIONIM JEDINICAMA

1. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD)

Ministarstvo ljudskih i manjinska prava je u aprilu 2022. godine, Sekretarijatu CERD-a dostavilo izvještaj o realizaciji prioriternih preporuka iz Zaključnih zapažanja Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije (CERD), čiji je rok za implementaciju bio 2 godine nakon podnošenja IV,V i VI periodičnog izvještaja Crne Gore.

2. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava (UPR)

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava redovno dostavlja nadležnom Ministarstvu srednjeročni izvještaj o realizaciji preporuka iz UPR-a (Opšteg periodičnog pregleda o stanju ljudskih prava) za oblasti: Nacionalni okvir za ljudska prava i nacionalni dijalog; Jednakost i nediskriminacija; 3. Obuke o ljudskim pravima; LGBTI; Žene; Romi i manjine.

3. Kontinuirana saradnja sa odborima i komitetima Savjeta Evrope, i to sa: Upravnim komitet za prava djeteta (CDENF); Evropskim odborom za pravnu saradnju (CDCJ); Komitetom stručnjaka za prava i najbolje interese djece koja su odvojena od roditelja i u postupcima njege (CJ/ENF-ISE).

4. Praćenje i izvještavanje o realizaciji preporuka Komiteta za eliminaciju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)

5. Kontinuirana saradnja sa ugovornim tijelima UN, komitetima Savjeta Evrope i drugim međunarodnim organizacijama, kao regionalnim tijelima i inicijativama (UN Komisije za statut žena, UN Women Regionalna kancelarija za Aziju i Evropu,, Komisija za rodnu ravnopravnost, Grevio ekspertska grupa, Regionalni savjet za saradnju, GIZ i druge organizacije)

Saradnja se odvijala kroz redovno učešće na on line sastancima i seminarima, izvještavanje, dostavljanje informacija o aktivnostima, učešću u evaluacijama različitih

projekata, fokus grupa i istraživanja na planu unapređenja rodne ravnopravnosti, posebno u periodu COVID-a 19.

REALIZACIJA BUDŽETA ZA 2022. GODINU

1. Izrada i dostavljanje Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2022. godinu Ministarstvu finansija – Državni trezor

Ministarstvo priprema i dostavlja godišnje finansijske izvještaje za prethodnu godinu Ministarstvu finansija u skladu sa važećim procedurama, te u skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbom o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari sprovodi popis pokretne i nepokretne imovine i isti dostavlja nadležnim organima na dalje postupanje.

2. Izvještaj o popisu imovine sa kojom raspolaže Ministarstvo

U skladu sa Zakonom o državnoj imovini i Uredbe o načinu vođenja pokretnih i nepokretnih stvari, Komisija formirana od strane Ministarstva, rješenje broj 01- 011/22-903/2 na osnovu obilaska prostorija na stanje dana 21.12.2022. godine, amortizaciju osnovnih sredstava vodi u posebnu evidenciju OA obrasca po kontima, te su podaci u nastavku dostavljeni Upravi za imovinu.

R.b	Vrsta osnovnih sredstava	Stopa amortizacije	Nabavna vrijednost	Ukupna amortizacija- otpisana vrijednost	Sadašnja vrijednost
1.	Umjetnički predmet	0	1.519,99	0,00	1.519,99
2.	Transportna sredstva	5	93.394,92	68.082,40	25.312,52
3.	Informaciona tehnologija(ruč.opr.k om.prin,)	10	35.547,62	16.400,33	19.147,29
4.	Kancelarijski namještaj i oprema	10	48.516,15	32.187,22	16.328,93

5	Telekomunikaciona oprema	5	647,36	647,36	0,00
6.	Sitan inventar	2	98,82	98,82	0,00
UKUPNO			179.724,86	117,416.13	62.308,73

3. Izrada Predloga budžeta Ministarstva za 2023. godinu

U cilju kvalitetne pripreme Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, izrađen je predlog za budžetska sredstva, u skladu sa planiranim aktivnostima za 2023. godinu.

4. Sprovođenje postupaka javnih nabavki

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama³ i Planom javnih nabavki⁴ pokrenuta su 2 jednostavna postupaka. Predmetni postupci javnih nabavki sprovedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama odnosno Pravilnom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki.

Putem dvije jednostavne nabavke koje su sprovedene preko ESJN ugovorene su:

- Usluge prevođenja
- Usluge nabavke avionskih karata i smještaja za službena putovanja

Za vrednovanje ponuda je primijenjen kriterijum - najniža ponuđena cijena.

Na osnovu Uredbe o objedinjavanju javnih nabavki robe i usluga⁵, koje su obuhvaćene Planom javnih nabavki Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2022. godinu, za potrebe ovog Ministarstva, Uprava za imovinu je zadužena za postupak nabavke: kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala i opreme, goriva, kancelarijskog namještaja, putničkog automobila, usluga elektronske komunikacije (mobilna i fiksna telefonija), interneta, osiguranja pokretne i nepokretne imovine, kao i osiguranja službenika i namještenika.

Ukupan budžet Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2022. godinu iznosio je **2.630.713,18 eura**, a izvršenje **2.386.803.35eura**.

Organizacioni kod programa	Naziv programa	PLAN (tekući budžet)	IZVRŠENJE
41401A0362	Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina	172.562,99	142.776,46
41401A0070	Ostvarivanje ljudskih prava	98.319,70	83.532,54
41401A0071	Unapređenje položaja RE populacije	67.395,89	64.999,54
41401A0073	Ostvarivanje manjinskih prava	42.946,73	38.012,61
41401A0074	Nacionalni savjeti	400.000,08	400.000,08
41401A0075	Ostvarivanje rodne ravnopravnosti	52.117,60	42.552,07
41401A0530	Administracija i interkulturalnost	1.797.370,19	1.614.930,05

FINANSIRANJE PROJEKATA/PROGRAMA NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama⁶ i Zakonu o budžetu za 2022. godinu, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je tokom 2022. godine raspodijelilo finansijska sredstva u iznosu od **1,489,378** eura za finansiranje projekata/programa NVO i to za sledećih pet oblasti:

- 1) U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-247/115 od 21. decembra 2022. godine, o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 16 (šesnaest) nevladinih organizacija. Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju istih iznosio je **150,000.00 €**.
- 2) U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-245/102 od 21. decembra 2022. godine, o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti rodna ravnopravnost u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 22 (dvadesetdvije) nevladine organizacije. Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju istih iznosio je **249,965.46 €**.
- 3) U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-244/46 od 20. decembra 2022. godine, o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 14 (četnaest) nevladinih organizacija.

⁶ ("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 037/17 od 14.06.2017)

Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju istih iznosio je **249,979.53 €**.

- 4) U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-246/150 od 22. decembra 2022. godine, o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 25 (dvadesetpet) nevladinih organizacija. Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju istih iznosio je **379.434,6 €**.
- 5) U skladu sa Odlukom broj 01-056/22-243/139 od 22. decembra 2022. godine o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti zaštita lica sa invaliditetom i promociju jednakosti u 2022. godini, zaključeni su Ugovori o realizaciji projekata/programa sa 22 nevladine organizacije. Ukupan iznos finansijskih sredstava koji je u decembru 2022. godine isplaćen nevladinim organizacijama za realizaciju projekata u ovoj oblasti je **459,998.41 €**.

IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA JU CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE (CEKUM) U 2022. GODINI

PROMOCIJA KNJIGE „Povratak“ Veselka Grubišića - U Narodnoj biblioteci “Radosav Ljumović” u Podgorici promovisana je knjiga “Povratak” N.jE ambasadora Republike Hrvatske u Crnoj Gori Veselka Grubišića, 22.06.2022.

Autorsko veče Ruždije Rusa Sejđovića - U Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović” u Podgorici održano je autorsko veče romskog pisca Ruždije Rusa Sejđovića “(Im)presija života”. Govorili su Zuvdija Hodzic, Vlatko Simunović i autor.

PROMOCIJA ROMANA „Ogrlica iz Šanliurfe“ Ruždije Adžovića - U Tuzima je održana promocija romana Ruždije Adžovića „Ogrlica iz Šanliurfe“ na albanskom jeziku, čiji je izdavač JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore.25.08.2022.

PROMOCIJA ZBIRKE PJESAMA „Drvo za moj tabut“ Envera Muratovića - Narodna biblioteka “Radosav Ljumović” u Podgorici bila je domaćin promocije zbirke pjesama „Drvo za moj tabut“ Envera Muratovića, 2.novembra.2022.godine

PROMOCIJA KNJIGE „Odabrana djela“ Ivana Antuna Nenadića - U organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i Hrvatskog nacionalno vijeće Crne Gore, 11.novembra, je u Narodnoj biblioteci “Radosav Ljumović” u Podgorici

Izložba slika „Jevrejska materijalna i nematerijalna kulturna baština u Kotoru“, otvorena u Pljevljima - U saradnji sa Jevrejskom zajednicom u Crnoj Gori, i JU Centar

za kulturu Pljevlja, 19. septembra, otvorena je izložba “Jevrejska materijalna i nematerijalna kulturna baština u Kotoru“.

Izložba dizajnerskih radova Ahmeta Ademagića „KULA”u Podgorici I Tivtu - U Izložbenom holu Kulturno – informativnog centra „Budo Tomović” u Podgorici, 10. oktobra je otvorena samostalna izložba dizajnerskih radova pod nazivom “Kula” autora Ahmeta Ademagića. I u Centrau za kulturu Tivat u foajeu Centra za kulturu Tivat izložba je prikazana i u Tivtu, 10.decembra.

Veče klapa Crne Gore - U Podgorici, 07.novembra, u organizaciji JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore održano Veče klapa Crne Gore.Učestvovala su klape: “Jedinstvo” iz Bara, “Bisernice Boke” iz Kotora, “Castel Nuovo” iz Herceg Novog”, “Maris” iz Kotora, “O Dive Belcanto” iz Berana i ”Camerton” iz Podgorice.

Koncert Amele Frljučkić - U saradnji sa Hrvatskim nacionalnim vijećem, uz tehničku podršku JU Muzeji i galerija Tivat organizovan je solistički koncert magistricе muzičkih umjetnosti na harmonici Amele Frljučkić, 10. maja 2022. godine u JU Muzej i galerija u Tivtu.

Manifestacija “Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti” - Program “Biseri sa našeg đerdana” u Rožajama, - Program “Sedefi ulcinjske tradicije i baštine” u Ulcinju, - Program “Bijelo Polje, rodni grade” u Bijelom Polju, U Frankfurtu i Hamu održana manifestacija „Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti“

TRIBINE „INTERKULTURALNA OBZORJA” - Tribina „Interkulturalna obzorja” – Božidar Proročić, publicista i književni , Tribina „Interkulturalna obzorja” – “Komuna” – časopis za lokalnu samoupravu i njegovanje baštine Crne Gore, Tribina „Interkulturalna obzorja” – Andrej Nikolaidis, književnik i publicista

Tribina „Interkulturalna obzorja”

Program “Živimo zajedno” realizovan uz podršku Evropske unije i njemačkog saveznog Ministarstva.

15. Festival priče “Zavičajne staze” Bihor 2022

Centar predstavljen na manifestaciji Veče crnogorske poezije i slikarstva u Prištini.

Sajmovi knjiga - Učeće na četiri sajma knjiga u Tuzima, 2 u Podgorici i Ulcinju.

Objavljeni 20. i 21. broj časopisa “KOD” Objavljen časopisa za umjetnost, nauku i kulturu “Dija“ (“Znanje”) na albanskom jeziku.

REZIME

Izveštaj o radu Ministarstva ljudskih i manjinskih prava za 2022. godinu pripremljen je u skladu sa članom 65 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“ br. 078/18, 070/21 i 052/22), Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 049/22, 052/22, 056/22, 082/22, 110/22), kao i drugim obavezujućim aktima i javnim politikama.

Izveštaj sadrži prikaz realizacije Programa rada Vlade Crne Gore za 2022. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo.

Ministarstvo, ljudskih i manjinskih prava je u skladu sa Programom rada Vlade za 2022. godinu imalo sedam (7) obaveza, od kojih šest u tematskom (koje su realizovane) i jedna u normativnom dijelu (koja nije realizovana), tako da je od planiranih sedam (7) obaveza, šest (6) obaveza ispunjeno, što čini 85.7% realizacije i to:

U realizaciji ciljeva postavljenih Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo se rukovodi sledećim zakonodavnim okvirom:

- Zakon o zabrani diskriminacije;
- Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom;
- Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola;
- Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda;
- Zakon o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola;
- Zakon o manjinskim pravima i slobodama;
- Zakon o rodnoj ravnopravnosti

i strateškim dokumentima, sa pratećim akcionim planovima:

- Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027;
- Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023;
- Strategija manjinske politike 2019-2023;
- Nacionalna strategija rodne ravnopravnosti 2021-2025;
- Strategija socijalne inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025.

Zakon o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije (radni naziv) - Radna grupa za izradu Zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije (radni naziv) na osnovu preporuka eksperata finansiranih od strane EU i podršku konsultanta Savjeta Evrope, pripremila je Nacrt zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije. Nacrt zakona o zaštiti jednakosti i zabrani diskriminacije je dat na javnu raspravu koja je završena 02.

decembra 2022. godine. Izvještaj sa javne rasprave je objavljen 16. decembra 2022. godine. Takođe, izrađena je tabela usklađenosti sa EU legislativom. U narednom periodu Nacrt Zakona će biti upućen nadležnim resorima radi davanja mišljenja, kao i Evropskoj komisiji.

Izrada Zakona o pravnom prepoznavanju roda po osnovu samoodređenja - Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava formiralo je Radnu grupu za izradu Nacrta zakona. Radna grupa je u decembru 2022. godine izradila prvi Nacrt predmetnog zakona, koji će građanima i građankama omogućiti promjenu oznake pola i matičnog broja u ličnim dokumentima bez obaveze da se završe medicinski postupci promjene pola, kao i medicinske intervencije, čime se štiti jedan od osnovnih principa ljudskih prava, odnosno pravo na samoodređenje. Rok za donošenje ovog Zakona je IV kvartal 2023. godine.

Vlada Crne Gore je u julu 2022. godine donijela Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2027.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je realizovalo i realizuje u kontinuitetu aktivnosti za ispunjavanje mjera iz PPCG, AP 19 i AP 23.

Na dan 31. 12. 2022. godine poslove iz nadležnosti Ministarstva ljudskih i manjinskih prava obavljao je ministar i 26 službenika i namještenika.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, broj 01-040/22-148/11 od 15.07.2022. godine, strukturu Ministarstva čini devet organizacionih jedinica, od čega: tri direktorata, tri odjeljenja, kabinet i dvije službe. Jedan od tri direktorata je pomenutim pravilnikom novoformiran 2022. godine, odnosno **Direktorat za interkulturalizam**, koji će imati značajnu ulogu kada je u pitanju unapređivanje međusobnih odnosa pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kao i unapređenje međuetničke tolerancije u Crnoj Gori.

Tokom 2022. godine, do 31. 12. 2022. godine, u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, Ministarstvu je podnijeto trideset i sedam (23) zahtjeva. Na sve zahtjeve su blagovremeno dostavljeni odgovori podnosiocima.

Službenici Ministarstva su pohađali redovne obuke organizovane od strane domaćih i međunarodnih institucija i organizacija, kao i one u okviru projekata podrške realizovanih za potrebe Ministarstva.

Na dan 31. 12. 2022. godine pomenute poslove obavljao je ministar i 26 službenika i namještenika.

Shodno Zakonu o nevladinim organizacijama⁷ i Zakonu o budžetu za 2022. godinu, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je tokom 2022. godine raspodijelilo finansijska sredstva u iznosu od **1,489,378** eura za finansiranje projekata/programa NVO i to za sledećih pet oblasti:

- 1) zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2022. godini, 16 projekata/programa NVO, u ukupnom iznosu od **150,000.00** €.
- 2) rodna ravnopravnost u 2022. godini, 22 projekta/programa, u ukupnom iznosu od **249,965.46** €.
- 3) unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u 2022. godini, 14 projekata/programa, u ukupnom iznosu od **249,979.53** €.
- 4) zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, zaštita prava Roma/Romkinja i Egipćana/Egipćanki u 2022. godini, 25 projekata/programa, u ukupnom iznosu od **379.434,6** €.
- 5) zaštita lica sa invaliditetom i promociju jednakosti u 2022. godini, 22 projekta/programa, u ukupnom iznosu od **459,998.41** €.

JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore je tokom 2022. godine realizovao brojne aktivnosti, kao što su: PROMOCIJA KNJIGE „Povratak“ Veselka Grubišića, Autorsko veče Ruždije Rusa Sejdovića, PROMOCIJA ROMANA „Ogrlica iz Šanliurfe“ Ruždije Adžovića, PROMOCIJA ZBIRKE PJESAMA „Drvo za moj tabut“ Envera Muratovića, PROMOCIJA KNJIGE „Odabrana djela“ Ivana Antuna Nenadića, Izložba slika „Jevrejska materijalna i nematerijalna kulturna baština u Kotoru“, Izložba dizajnerskih radova Ahmeta Ademagića „KULA“u Podgorici i Tivtu, Veče klapa Crne Gore, Koncert Amele Frljučkić, Manifestacija “Svi smo mi Crna Gora – bogatstvo različitosti”, TRIBINE „INTERKULTURALNA OBZORJA”, Program “Živimo zajedno” realizovan uz podršku Evropske unije i njemačkog saveznog Ministarstva, 15. Festival priče “Zavičajne staze” Bihor 2022.

⁷ ("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 037/17 od 14.06.2017)